

Освітньо-наукова програма магістра обов'язково включає дослідницьку (наукову) компоненту обсягом не менше 30%. Особа має право здобувати ступінь магістра за умови наявності в неї ступеня бакалавра [4].

Водночас, для України як учасниці Болонського процесу надзвичайно важливо не лише забезпечити реалізацію постулатів Болонської конвенції, але й зберегти національні освітні традиції. Це потребує принципово нового змісту, методів і форм підготовки здобувачів магістерського ступеня.

Одним із шляхів вирішення вказаної проблеми є вивчення й переосмислення з сучасних позицій не лише зарубіжного досвіду щодо підготовки магістрів, а й вітчизняної вищої школи, який не був простим повторенням зарубіжної практики, а за рівнем вимог не поступався усталеним європейським традиціям.

Список використаних джерел:

1. Бабин І., Ликова В. Стратегія та сучасні тенденції розвитку університетської освіти в Україні в контексті Європейського простору вищої освіти на період до 2020 р. [Електронний ресурс]. І. Бабин, В. Ликова / Сайт національного темпу-офісу в Україні. – Режим доступу: <http://tempus.org.ua/uk/national-team-here.html?start=25>.
2. Батечко Н. Г., Лузан П. Г. Перспективи впровадження кредитно-модульної системи навчання // Теорія та методика навчання фундаментальних дисциплін у вищій школі / Зб. наук. праць / – Кривий Ріг. – Видавничий відділ НМетАУ. – 2004. – С. 26-31.
3. Вища освіта України і Болонський процес: [навч. посібник / за ред. В.Г Кременя]. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2004. – 384 с.
4. Закон України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 № 1556-VII. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws>.

Янченко Ю.І.

студентка,

Науковий керівник: Коваленко Н.В.

кандидат педагогічних наук, доцент,

Сумський державний педагогічний університет

імені А.С.Макаренка

ВАЖЛИВІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ ПРАКТИЧНИХ ДОСЯГНЕНЬ ВІТЧИЗНЯНИХ УЧИТЕЛІВ-ПРАКТИКІВ (НА ПРИКЛАДІ НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОГО ПРОЕКТУ)

Важливим завданням для системи сучасної вищої школи є ґрунтовна підготовка високо кваліфікованих фахівців, які стануть не лише елітою в українському суспільстві, а й матимуть змогу конкурувати з європейськими фахівцями, відповідно до Болонського освітнього процесу. Однак, головною загрозою впровадження Болонського процесу є розмиття національної системи вищої освіти. У рамках магістерського дослідження «Розвиток громадянської активності майбутніх педагогів засобами соціально-педагогічних проектів»

нами прослідковано тенденцію, щодо важливості розгляду актуального питання використовуючи за основу не лише погляди закордонних науковців, а й вітчизняних науковців та учителів-практиків.

Ціковою для розгляду є авторська програма, проект Тетяни Процько «Навчально-виховний проект з громадянського виховання учнів «Від я до Я». Авторка є заступником директора з виховної роботи Кременчуцького ліцею № 4 виконавчого комітету Кременчуцької міської ради Полтавської області.

Таблиця 1

1 етап довготривалого проекту «Я – Я ліцеїст!»

Періоди	Тематичний зміст виховної роботи
Підготовчий	1. Розробка етапу проекту спільно з учнями та батьками
	2. Екскурсія до музею історії школи
	3. Пошукова експедиція «Моя рідна вулиця. Вулиця, на якій розташований мій ліцей»
	4. Експрес-опитування «Що ти знаєш про символіку ліцею?»
Основний	1. Урок громадянства до Дня прав людини «Я маю право...кожна людина має право»
	2. Година спілкування «Ліцей – наш дім, ми – господарі в нім»
	3. Бесіда «Виконую кодекс честі ліцеїста»
	4. Свято «Традиції моєї родини»
Заключний	1. Оформлення матеріалів пошукової експедиції «Моя рідна вулиця. Вулиця, на якій розташований мій ліцей» для музею історії школи.
	2. Оформлення фотопрезентації «Традиції моєї родини» (для кімнати українознавства)
	3. Конкурс фантастичних проектів «Ліцей майбутнього». Публікація проектів у газеті «Вісник Кременчука»

Джерело: розроблено авторкою Т.М. Процько

Ми вважаємо за необхідне розглянути зазначений проект детально. Проект має VI структурних елементів. У I пункті авторка обґрунтовує актуальність проекту. Головною думкою пункту є важливість виховання громадянина, патріотизму, активності в учнів відповідно до національної освітньої системи. Авторка доводить необхідність національно-патріотичного виховання для суспільства в цілому. Саме тому, у II блоці Тетяна Миколаївна визначає мету, завдання діяльності класного керівника в рамках реалізації проекту. Мета –

розвиток громадянської компетентності учнів, а завдання чітко покликані досягнути поставленої мети. Актуальним авторка вважає, виокремлення шляхів здійснення проекту. Зазначений авторський проект є інтегрованим, на нашу думку, бо має наступний опис у III блоці: творчий, виховний, колективний, довготривалий проекти. Теоретична розробленість проекту визначається також окресленістю учасників, а саме учні класу, класний керівник, практичний психолог ліцею, працівники міського відділу юстиції, батьківська громада. Для наочного прикладу пропонуємо ознайомитись з 1 етапом довготривалого проекту «Я – Я ліцеїст!» (див. таблиця 1).

У VI блоці Тетяна Миколаївна зазначає прогнозований результат роботи з дітьми. А саме: «працюючи з учнівською спільнотою, ми, вчителі, зрозуміли, що необхідно мати орієнтир, до якого повинні наближатися наші вихованці. Таким орієнтиром стала модель особистості випускника, яка об'єднала шляхи до успіху в житті. Після реалізації проекту, доцільно провести з учнями тестування на визначення рівня сформованості громадянських якостей та проаналізувати ступінь їх наближення до «Моделі особистості випускника».

Цікавим для нас є авторський тест на визначення рівня сформованості громадянських якостей учнів. Даний тест містить 26 якостей громадянина, кожна з яких ранжується за 4-бальною шкалою оцінки. Серед якостей Т. Процько зазначає: демократичність, суспільна ініціативність, гуманізм, етнічність, державна патріотичність, громадська відповідальність, громадянська дисциплінованість, громадянська самосвідомість, політичність почуття громадянського обов'язку, громадянська мужність, прихильність до вселюдських цінностей, національна гідність, готовність захищати батьківщину військовими засобами, відданість справі українського державотворення, громадська активність, громадська вірність, філантропія, політична воля. Варто зазначити, що Тетяна Миколаївна використовує різні форми для досягнення мети проекту. Дана тенденція прослідковується у додаткових заняттях з учнями, а саме:

1. Презентація третього етапу творчого проекту «Від я до Я» «Я – житель Полтавщини» (проведення у формі телепередачі);
2. «Державні символи України» година спілкування;
3. Усний журнал «Тепло своїх долонь, розум й серця стук я Україні милій віддаю»;
4. Брифінг інтелектуалів «Година геніального ліцеїста»;
5. Марафон ерудитів «Моя держава – Україна»;
6. Свято «МИ» «Без верби і калини нема України» (презентація традицій українського народу).

Для нас є особливо цікавим розгляд авторської тестової методики Т. Процько, бо на основі аналізу літератури, передового педагогічного досвіду, досліджень у галузі громадянського виховання (зокрема результати опитувань Центру Разумкова) нами було розроблено авторську анкету (див. Таблиця 2).

Анкета: «Громадянська активність. Громадська діяльність. Мій вибір».

№ п/п	Запитання анкети
1.	Що на вашу думку, означає «бути громадянином»?
2.	Що ви вкладаєте в зміст поняття «громадянська активність»?
3.	На вашу думку, чи достатньо мати паспорт українця, щоб вважатись громадянином України? Чому?
4.	Чи можете Ви сказати, що залучені до активної громадської діяльності?
5.	Що заважає Вашій громадянській активності, громадській діяльності?
6.	Чи потрібно сприяти підвищенню громадянської активності студентів, через їх залучення: до співпраці з громадськими організаціями, до співпраці з ЗМІ, до співпраці зі студентами України? Обґрунтуйте свою відповідь.
7.	Чи є у ВУЗі такі заходи, які стимулюють Вас до активної громадянської позиції? Назвіть їх, будь ласка.
8.	Чи хотіли б Ви, щоб Вас залучали до заходів, які є громадсько-орієнтованими?
9.	Чи готові Ви брати участь у заходах, які підвищують громадянську активність інших студентів, інших громадян?
10.	Чи готові Ви особисто взяти участь у таких акціях протесту (законні, не законні, силові) для захисту своїх прав та інтересів?
11.	Чи вважаєте за необхідне допомагати учасникам АТО чим зможете (лист, теплі речі, кошти, продукти харчування, малюнок, дзвінок, слайд-шоу, ролик, вірш, плетіння маскувальних сіток, стати волонтером)? Чим реально можете допомогти саме Ви?
12.	Чи відмовилися б Ви від громадянства України заради отримання іншого громадянства? Чому?
13.	Ваша перспектива на майбутнє: жити в Україні чи переїхати до іншої країни на постійне місце проживання?
14.	Цінності молоді: освіта, сім'я, знайомі, робота, вільний час, хобі. Політика, власний бізнес, відвідування вечірок (кафе, клубів), дитина, релігія, власний капітал, заможний обранець (обраниця), здоров'я, шикарний гардероб, нагороди та медалі, успіхи у спорті, тощо. Які цінності для Вас є пріоритетними на сьогодні? Чому?
15.	Напишіть, які питання турбують Вас на сьогодні найбільше, як громадянина України?
16.	Напишіть, які питання для Вас є актуальними, як для студента вищого навчального закладу України?

Джерело: розроблено авторкою Ю. І. Янченко

Таким чином, на основі розгляду та аналізу авторського проекту Тетяни Миколаївни Процько нами підтверджено актуальність розгляду науковцями праць і досліджень не тільки зарубіжних науковців, а й вітчизняних беручи до уваги наступні аспекти:

1. Українські науковці точно розуміють особливості учнів, вихованців, студентів, вчителів, вихователів, викладачів.

2. Українські науковці чітко розуміють переваги і недоліки національної системи освіти.

3. Українські науковці мають ґрунтовну базу досліджень педагогів-новаторів та педагогів-класиків з питань навчання, виховання.

4. Українські науковці можуть адаптувати зарубіжний досвід відповідно до власного досвіду роботи в освітніх структурах.

Тож, важливість використання практичних досягнень вітчизняних учителів-практиків (на прикладі навчально-виховного проекту) ми вважаємо за необхідну умову розвитку національної освітньої галузі та як запобігання одній із загроз входження України в Болонський освітній процес – стирання національних меж національної освіти.

Подальше вивчення практичних досягнень вітчизняних учителів-практиків надасть можливість описати існуючу модель українських науковців, які безпосередньо практично реалізують свої проекти.

Список використаних джерел:

1. Волобуєва Т. Б. Модель інноваційно активного педагога / Т. Б. Волобуєва // Наукова скарбниця освіти Донеччини. – 2011. – № 2(9). – С. 41-46.

2. Інноваційна діяльність викладача вищої школи: навчально-методичні матеріали для студентів магістратури. – Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2011. – 76 с.

3. Козлова О. Г. Керівництво громадянським вихованням студентської молоді : навчально-методичний посібник / О. Г. Козлова, Т. В. Гребеник. – Суми : Університетська книга, 2010. – 190 с.

4. Процько Т. М. Навчально-виховний проект з громадянського виховання учнів «Від я до «Я» [Електронний ресурс] / Т. М. Процько // Освіта та розвиток обдарованої особистості. – 2013. – № 2. – С. 100-113. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Otros_2013_2_24.pdf

5. Янчишин О. Медіаосвітні технології як спосіб упровадження ідей болонського процесу / О. Янчишин // Вища освіта України. – 2010. – № 4. – С. 48-53.